

Міністерство освіти і науки України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

КОНЦЕПЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНОГО КУРСУ

ШУЛЬГА Євгеній Вікторович – доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Національного університету біоресурсів і природокористування України

ШИНКАРУК Наталія Василівна – кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук Національного університету біоресурсів і природокористування України

РЕФЕРАТ

Київ – 2022

Актуальність роботи. Енергетична безпека сьогодні виступає ключовим фактором розвитку економіки будь-якої держави, запорукою забезпечення нормальних умов існування громадян. Однак сьогодні рівень енергетичної безпеки України далекий від належного, що підтверджується постійним зростанням тарифів на енергетичні ресурси в порівнянні з низьким рівнем доходів громадян, практикою вієрних відключень електроенергії, монополізацією енергетичної сфери та значної залежності від імпорту енергоносіїв. Підсилює дану тезу енергетична криза 2021 року, в межах якої відбулося радикальне збільшення ціни на енергетичні носії.

Аналізуючи законодавство України низький рівень енергетичної безпеки України спричинений такими факторами: відсутність реформування енергетичних ринків в Україні, монополізація енергетичного сектору, відсутність інтегрованості енергетичного сектору України до енергетичних ринків ЄС та загальної системи європейської енергетичної безпеки; низький рівень енергетичної ефективності та забезпечення енергозбереження; слабка система диверсифікації джерел і маршрутів енергопостачання, залежність від імпорту енергоресурсів; відсутність умов для надійного енергозабезпечення та транзиту енергоресурсів територією України, захищеності енергетичної інфраструктури від терористичної загрози; низький рівень диверсифікація джерел постачання енергоносіїв, зменшення обсягу їх власного видобутку, низька ефективність використання енергоносіїв, слабке впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій. Подолання вказаних викликів сьогодні є основним завданням України в рамках забезпечення національної безпеки.

Проте наявність законодавчо визначених факторів не є єдиною причиною забезпечення енергетичної безпеки в державі. Актуалізує це і підписані державою міжнародні зобов'язання, що мають на меті забезпечення набагато ширшого спектру інтересів, включаючи і забезпечення екологічної безпеки. Так, Україна, має забезпечити ощадливе використання енергетичних ресурсів, запровадити енергозберігаючі технології, збільшити частку використання альтернативних джерел енергії та зменшення викидів CO₂ в атмосферу. Зважаючи на це сьогодні є критично необхідним напрацювання шляхів імплементації та адаптації вітчизняного енергетичного законодавства до вимог ЄС. Зокрема підписане положеннями Угоди про Асоціацію України з Європейським Союзом висуває умови адаптації правового забезпечення енергетичного сектору України до стандартів ЄС задля можливості приєднання до єдиної енергетичної системи Європи. Стан правового забезпечення енергетичної безпеки ЄС можна назвати найбільш досконалим. Так, сьогодні ЄС посилює енергетичної безпеки ЄС за рахунок зростання використання водню, що виступає, разом із збільшенням частки відновлюваних джерел енергії, ключовим елементом забезпечення енергетичного переходу та досягнення кліматичних цілей ЄС. Згідно Водневої стратегії ЄС (2020), очікується зростання частки водню у європейському енергетичному міксі з поточних 2% (2020) до 13-14% у 2050 році. При цьому, значне місце постачань водню відводиться імпортним ланцюгам.

З огляду на те, що Україна, для забезпечення потреб економіки та суспільства потребує надзвичайно велику енергетичних ресурсів, будучи при цьому енергетично-імпортозалежною державою, а також враховуючи європейський та євроатлантичний курс розвитку нашої держави виникає першочергова потреба у розробці сучасної концепції правового забезпечення енергетичної безпеки України, що оптимізує чинне законодавство в енергетичній сфері, міститиме ключові напрямки розвитку правового забезпечення енергетичної безпеки в Україні тощо.

Україна готова поглиблювати енергетичне співробітництво з ЄС, що засноване на *п'яти базових вимірах* Енергетичного Союзу ЄС – енергетичної безпеки, солідарності і довіри, повної інтеграції у європейський енергетичний ринок, енергоефективності задля керування попитом на ресурси, декарбонізації економіки, інновацій і конкурентоздатності та визнає важливість кроссекторальних досягнень для підтримки енергетичних і кліматичних цілей, забезпечення безпеки постачання енергоресурсів та доступу до них для споживача.

Метою роботи є на підставі системного аналізу теоретико-правових положень, національного і зарубіжного законодавства, а також практики його застосування виокремити наявні проблеми правового забезпечення енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу, розробити сучасну концепцію правового забезпечення енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу, а також окреслити перспективи його подальшого розвитку. Для її досягнення було вирішено завдання:

- на основі наявних положень правової доктрини, законодавства України, а також переліку наявних ознак сформульовано сучасне визначення категорії "енергетична безпека України";

- проаналізовано передумови євроінтеграційних процесів в енергетичній сфері в Україні;

- встановлено вимоги до адаптації правового забезпечення енергетичної безпеки відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС та договору до енергетичного співтовариства;

- визначено концептуальні засади публічної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу;

- проаналізовано наявні напрямки реалізації сучасної публічної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки України;

- визначено історичні шляхи розвитку правового забезпечення енергетичної безпеки в Україні та ЄС;

- охарактеризовано сучасний стан правового забезпечення енергетичної безпеки України;

- встановлено інституційні механізми забезпечення енергетичної безпеки на міжнародному рівні та в Україні;

- здійснено порівняльно-правовий аналіз сутності та особливостей правового забезпечення енергетичної безпеки ЄС та України;

- проаналізовано сучасний стан співпраці України та ЄС в енергетичній сфері;

- охарактеризовано стан імплементації енергетичних Директив ЄС в законодавство України;

- запропоновано напрямки оптимізації правового забезпечення енергетичної безпеки України відповідно до угоди про асоціацію з ЄС та договору до енергетичного співтовариства;

- сформовано концепцію правового забезпечення енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу;

- визначено концептуальні засади подальшого розвитку правового забезпечення енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини у сфері забезпечення енергетичної безпеки в Україні в умовах європейського та євроатлантичного курсу.

Методи дослідження – було здійснено науковий аналіз, спираючись на загальнонауковий *діалектичний метод* та *системний аналіз* соціальних явищ, що дозволило дослідити стан наукових досліджень правового забезпечення енергетичної безпеки в Україні. Поєднання *історико-правового* та *порівняльно-правового методів* дозволило виявити вплив конкретних історичних, соціальних, економічних, політичних, культурних і правових чинників на особливості формування правового забезпечення енергетичної безпеки в Україні та ЄС. Використання *методів класифікації, групування, системно-функціонального методу* дозволило дослідити інституційний механізм забезпечення енергетичної безпеки в Україні та здійснити класифікацію їх суб'єктів. *Логіко-семантичний метод* сприяв виробленню понятійно-категоріального апарату та напрацювання концептуальних засад подальшого розвитку правового забезпечення енергетичної безпеки в Україні. Використання *структурно-функціонального аналізу* та *аксіологічного підходу* дозволило розкрити особливості змісту публічної політики державної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному.

На основі проведених автором низки досліджень теоретичних та практичних засад правового забезпечення енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу та аналізу правового забезпечення енергетичної безпеки в ЄС сформульовано та обґрунтовано нові теоретичні висновки, практичні рекомендації і пропозиції, які містять елементи новизни та в сукупності розв'язують наукову проблему вдосконалення правового забезпечення енергетичної безпеки України, з метою наближення до європейських стандартів. Основними теоретичними висновками є:

Під категорією "енергетична безпека" слід розуміти сукупність потенціалів різних складових функціонування держави (ресурсна, енергетична, технологічна, технічна, екологічна, економічна, наукова, організаційно-управлінська), які спрямовані на задоволення її паливно-енергетичних потреб і відображаються у політиці захисту національних інтересів у сфері енергетики, зниження залежності від імпорту енергоресурсів та розвиток власного видобутку та виробництва енергетичних продуктів. Під поняттям "енергетична безпека" слід розуміти стан технічно надійного, стабільного, своєчасного, повного, безперебійного, економічно ефективного та екологічно збалансованого забезпечення енергетичними ресурсами потреб економіки та населення (транспортування, перетворення і споживання паливно-енергетичних ресурсів), а також створення умов для формування та реалізації політики захисту національних інтересів у сфері енергетики в умовах сучасних ринкових відносин, тенденцій та показників світового ринку енергоносіїв, а також європейського та євроатлантичного напрямку.

Євроінтеграційним процесам в енергетичній сфері в Україні передують ряд політичних, економічних та правових передумов, основними з яких є енергетичний тиск Російської Федерації, як основного постачальника енергетичних ресурсів в Україні задля досягнення політичних цілей, монополізація вітчизняного енергетичного ринку, зростаюча глобальна потреба в енергетичних ресурсах,

нестабільність цін на первинні енергоресурси, перш за все, на нафту та газ, зміни в правовому регулюванні енергетичних відносин в ЄС тощо.

Розвиток правового забезпечення енергетичної сфери в ЄС відбувався поступово, протягом 70 років – від забезпечення суто економічних цілей, а саме забезпечення себе енергетичними ресурсами до важливого та комплексного явища – забезпечення енергетичної та екологічної безпеки. Прийняття енергетичних пакетів дозволили уникнути монополізації енергетичної сфери, забезпечили конкуренцію серед виробників та постачальників енергетичних ресурсів, забезпечили рівний доступ до енергорозподільчих та газорозподільчих мереж, посилили роль споживача енергетичних ресурсів, лібералізували енергетичний сектор, диверсифікували енергетичні ресурси, збільшили частку зеленої енергетики, скоротили викиди вуглекислого газу в атмосферу, підвищили енергоефективність, та енергетичної безпеки в цілому.

Відповідно до Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства та Угоди про асоціацію з ЄС в частині енергетики Україна взяла на себе зобов'язання: забезпечувати ефективну імплементацію наближених національних актів та вживати будь-яких заходів, необхідних для відображення змін у праві Союзу у своєму національному законодавстві, що регулює енергетичний сектор; утримуватися від будь-яких дій, що негативно впливають на завдання або результати наближення свого національного законодавства до *Acquis* ЄС в енергетичному секторі; скасовувати положення свого національного законодавства або припиняти внутрішні практики, що є несумісними з правом Союзу або з її національним законодавством, наближеним до права Союзу в енергетичному секторі; проводити консультації з Європейською Комісією щодо сумісності з положеннями *Acquis* ЄС будь-якої законодавчої пропозиції у сферах, що мають бути наближені до законодавчих актів ЄС; утримуватися від введення в дію актів щодо яких Європейська Комісія дійшла висновку, що законопроект є несумісним із зазначеними положеннями *Acquis* ЄС; доводити до відома Європейської Комісії остаточну версію кожного акту у тих сферах, що мають бути наближені до *Acquis* ЄС; письмово звітувати про результати, досягнуті у сфері імплементації реформи енергетичного сектора.

Окрім того на Україну в частині енергетики покладено виконання низки зобов'язань, більшість з яких мають двосторонній характер. Дані зобов'язання спрямовані на трансформування інституційного середовища на ринках електричної енергії, природного газу, техніко-технологічної структури виробничих потужностей, енергетичного балансу в цілому з метою забезпечення подальшої інтеграції енергетичної сфери України у європейський простір. За реалізацію зобов'язань України в енергетичній сфері відповідають спеціально уповноважені на це органи ЄС та України, перш за все це Кластер 3 Підкомітету з питань економіки та іншого галузевого співробітництва Комітету асоціації – з боку ЄС, та Комітет ВРУ з питань енергетики та житлово-комунальних послуг – від України. Правове забезпечення реалізації зобов'язань відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС складається з численних нормативно-правових актів різної юридичної сили.

Нинішній рівень енергетичної безпеки України за багатьма її складниками є незадовільним. Головними чинниками цього є:

– надвисока енергоемність споживання енергетичних продуктів у галузях економіки і соціальній сфері;

- значна частка імпорту в балансі енергоспоживання з переважною часткою імпорту з однієї країни природного газу, ядерного палива, нафти;
- нераціональна структура паливно-енергетичних балансів (ПЕБ) України;
- зниження ефективності виробництва і транспортування енергетичних продуктів;
- високий рівень шкідливого впливу об'єктів енергетики на навколишнє середовище.

Крім цього, слід вказати на відсутність планів розбудови енергетичної інфраструктури для посилення енергетичної безпеки України.

Процес імплементації енергетичних Директив ЄС в Україні відбувається фрагментарно, безсистемно, без чітких економічних прорахунків та очікуваного результату, що нівелює їх загальну мету забезпечення енергетичної безпеки України. Так прийняття Закону України "Про ринок природного газу" на виконання Директиви 2009/73/ЄС "Щодо спільних правил для внутрішнього ринку природного газу" та Регламенту ЄС 715/2009 "Про умови доступу до мереж транспортування природного газу" по факту не сприяли демонополізації у газовій сфері. Попри прийняття Закону України "Про ринок електричної енергії" фактично залишилася нормативна неврегульованість питання впровадження паралельних ринків, генеруючих потужностей та проблема накопичення боргів, детальна регуляторна та технічна інфраструктура. Стрімкий перехід на зелену енергетику та надзвичайно висока ціна на неї, в умовах перманентної економічної кризи спричиняє надмірне навантаження на державний бюджет України. За таких умов функціонування великих електростанцій з відновлюваних джерел енергії характеризується різко змінними режимами роботи у складі Об'єднаної енергетичної системи України. Нещодавно прийнятий Закон України "Про енергоефективність" передбачає важливу для енергетичної безпеки держави національну та регіональні системи енергетичного менеджменту та енергетичної ефективності. Однак без належного фінансування та підготовки достатньої кількості фахівців з енергоефективності він ризикує мати виключно декларативний характер.

Для подолання визначених викликів, необхідно забезпечити:

1. Доступність джерел енергії та енергоресурсів всіх видів для споживачів;
2. Стійкість функціонування енергетичного сектору;
3. Економічну ефективність функціонування енергетичного сектору, систем енергозабезпечення та імпортозаміщення мінеральної сировини;
4. Енергетичну ефективність використання енергоресурсів та енергоефективності національної економіки;
5. Екологічно прийнятний вплив енергетики на навколишнє природне середовище;
6. Інтеграцію енергетичного сектору в політичний, технологічний, технічний, економічний та правовий простір ЄС;
7. Незалежність держави у формуванні та реалізації внутрішньої та зовнішньої політики у сфері енергетики, забезпечення реалізації національних інтересів.

Посилення енергетичної безпеки України можливо здійснити шляхом приведення національного законодавства у відповідність до законодавства, норм та стандартів ЄС, що передбачено Договором про Асоціацію між Україною та

Європейським Союзом. Ключовими елементами імплементації «Третього енергопакету» стало ухвалення наступних актів: Закон України «Про ринок електричної енергії», Закон України «Про ринок природного газу» та Закон України «Про НКРЕКП» та низки нормативних актів відповідно до Додатку 27 до Угоди.

До основних загроз енергетичній безпеці України слід віднести: зношеність основних фондів, недостатній рівень конкуренції на енергоринках, незавершеність інтеграції із системами електро- та газопостачання ЄС, поглиблення енергетичної бідності населення, неконтрольована зміна структури генеруючих потужностей, відсутність енергетичних резервів, кіберзагрози, тінізація відносин в енергетиці, блокування постачання необхідних ресурсів та обладнання, вплив зміни клімату на структуру та режими енергоспоживання, а також кадровий дефіцит та втрата науково-технічного потенціалу.

Подальший розвиток правового забезпечення енергетичного сектору України в умовах євроінтеграції має здійснюватися у напрямку продовження адаптації українського законодавства до європейського в частині реформуванні ринків газу та електричної енергії, а також енергозбереження та енергоефективності, екології. При цьому, для повної секторальної інтеграції України і ЄС має бути ухвалене рішення, про те, що Україна може впроваджувати енергетичне законодавство ЄС не в адаптованому, а в автентичному вигляді з зобов'язаннями і правами, ідентичними з країнами-членами ЄС.

Завершення імплементації європейського законодавства, впровадження європейських стандартів не лише сприятиме прискоренню позитивних перетворень в енергетичному секторі України, але й зміцненню енергетичної незалежності держави та підвищенню якості та доступності енергопостачання для побутових споживачів.

Україна має значний потенціал для посилення енергетичної безпеки ЄС, що пов'язано з євроінтеграційними намірами нашої країни. Передусім, вбачаємо посилення енергобезпеки України та Європи шляхом *формування повноцінних конкурентних спільних ринків електроенергії та газу*. Посилення енергетичної безпеки ЄС, з одночасною інтеграцією України до спільного енергетичного простору, синхронізацією енергетичних систем і ринків з європейськими, визначатиме на наступні десятиліття взаємовигідний вектор співробітництва сторін в сфері енергетичної безпеки.

Кооперація України та ЄС має відбуватися за наступними напрямками:

1) Постачання газу. У середині 2021 року Україна відкрила свій ринок газу для ЄС. Так, як українська ГТС наразі є єдиним транзитним маршрутом до ЄС, який не контролюється «Газпромом», то в контексті газової співпраці, вбачається посилення енергетичної безпеки ЄС шляхом можливого створення міжнародного консорціуму зі спільного управління українською ГТС. Для ЄС це можливість отримати доступ до використання найбільших у Європі газових сховищ, розташованих в Україні, що позитивно відобразиться на стабілізації внутрішньо європейських цін на природний газ та, за рахунок газових резервів, підвищить енергетичну безпеку Європи.

2) Нафта і нафтопродукти. Перевалка нафти та нафтопродуктів із використанням українських портів та транзит залізничними транспортними коридорами дозволить забезпечити нові шляхи постачання нафти і нафтопродуктів як для України так і до країн Південно-Східної Європи. Розбудова нових нафтотранспортних коридорів, а саме будівництво нафтопроводу Броди-Адамова

Застава (Польща) та розширення можливостей роздільного прокачування нафти нафтопроводом «Південна Дружба» в напрямку Словаччини, Угорщини, Чехії, для транспортування на НПЗ Європи різних сортів (переважно каспійської) нафти через Чорне море та Україну – здатне значно підвищити рівень диверсифікації і посилити безпеку постачань для країн ЄС. Крім цього, це сприятиме зниженню залежності України від нафтопродуктів (по дизельному пальному і LPG Україна залежить на 80% від імпорتنих постачань з РФ та Білорусі), розвитку нафтопереробної і нафтохімічної галузі України. Зниження залежності також можливе завдяки завершенню розробки вітчизняного законодавства про створення запасів нафти і нафтопродуктів (на виконання Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС) та завдяки збільшенню використання екологічного пального на транспорті, завдяки новому законодавству, прийнятому у липні 2021 р., яке набирає чинності з початку 2022 року, а також імплементації директив ЄС про розвиток інфраструктури для альтернативного пального (на виконання Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС).

3) Електроенергія. Україна та ЄС досягли домовленості щодо синхронізації своїх ринків електроенергії вже з 2023 року. Ключовим аспектом взаємодії в сфері енергетичної безпеки є синхронізація з європейською мережею системних операторів ENTSO-E, завдяки чому ринок електроенергії України стане більш конкурентним та прозорим. Інтеграція енергосистеми України до загальноєвропейської енергосистеми ENTSO-E передбачена Угодою про Асоціацію між Україною та ЄС. Інтеграція з ENTSO-E матиме позитивний ефект для цінової стабілізації на ринках електроенергії України та ЄС, забезпечення взаємного балансування та створення додаткових резервів для подолання аварійних ситуацій з енергопостачанням обох сторін. Профіцит генеруючих потужностей України зможе забезпечити зростання споживання електроенергії в сусідніх країнах ЄС в умовах спільного ринку, стабілізує ціну і попит.

4) Відновлювані джерела енергії (ВДЕ). ВДЕ в майбутній архітектурі енергосистеми ЄС займають ключове місце. Частка ВДЕ у 2030 році в енергоміксі ЄС становитиме щонайменше 40% - такі цілі передбачає пакет ініціатив ЄЗК «Fit for 55». Україна є невід’ємною частиною реалізації цілей ЄЗК та зменшення антропогенного впливу Європи на зміни клімату. Концепція ЄЗК передусім спрямована на забезпечення енергетичної безпеки та енергетичної незалежності ЄС, декарбонізацію та заміщення використання власних та імпортованих викопних видів палива відновлюваними джерелами. Виробництво і постачання за прямими договорами «зеленої» електроенергії в країні ЄС в умовах спільного ринку, сприятиме не тільки цілям декарбонізації, а й забезпечуватиме стабільність і диференціацію джерел постачання електроенергії. Окремий потенціал для енергобезпеки ЄС має постачання біомаси на ринки ЄС, а співробітництво з ЄС також сприятиме подоланню енергетичної бідності обох сторін.

5) Водень. Водень займатиме особливе місце в ЄЗК та енергетичному переході ЄС до сталої економіки, забезпеченні енергетичної безпеки і енергетичної незалежності. В цьому напрямі існують численні можливості для співпраці ЄС і України, і як з точки зору виробництва «зеленого» водню в Україні, так і постачання цього ресурсу, зокрема, через можливості української ГТС чи залізничним сполученням, використовуючи логістичні переваги близького розташування до кордонів ЄС. Чим раніше буде започатковано таке практичне співробітництво, тим

більшу роль зможе відігравати Україна в ланцюгах його постачання до ЄС.

Окреме місце слід приділити питанню співробітництва для захисту критичної енергетичної інфраструктури України та Євросоюзу, в тому числі від кіберзагроз, із залученням домовленостей та можливостей пакету кооперації ЄС – НАТО¹. Разом з тим, співпраці між НАТО та Україною в енергетичній галузі на теперішній час немає через відсутність інтересу з боку НАТО до цього питання.

Розроблено сучасну концепцію енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу, що передбачає необхідність застосування зваженого підходу до публічної політики у сфері забезпечення енергетичної безпеки держави, стану забезпеченості держави в паливно-енергетичних ресурсах, надійності, фізичної та економічної доступності їх постачання, диверсифікацію джерел енергетичних ресурсів та їх постачальників, забезпечення реальної конкурентоспроможності та зниження монополії на енергетичні ресурси, оптимізація контрольно-наглядових інституцій в енергетичній сфері України, розвиток енергетичних ринків та їх оптимізація, запровадження енергозберігаючих, енергоефективних технологій, розумний розвиток альтернативних джерел енергії, інтеграція об'єднаної енергетичної системи України до європейської електромережі тощо. Концепція базується на таких положеннях:

1. Розробка комплексу негайних заходів, спрямованих на подолання потенційно можливих масштабних зривів постачання енергоресурсів;

2. Зміцнення механізмів екстреної допомоги в разі виникнення надзвичайних ситуацій з енергопостачанням (розробка конкретних механізмів солідарності), координація оцінених ризиків та планів дій, в тому числі, і для захисту критичної енергетичної інфраструктури;

3. Регулювання (зменшення) попиту на енергію;

4. Створення ефективно функціонуючого та повністю інтегрованого внутрішнього ринку енергії;

5. Підвищення рівня власного виробництва енергії в Україні (в першу чергу, використовуючи відновлювані джерела енергії);

6. Подальший розвиток енергетичних технологій;

7. Диверсифікація шляхів постачання основних паливно-енергетичних ресурсів та створення відповідної інфраструктури;

8. Поліпшення координації національної енергетичної політики та енергетичної політики ЄС.

Окрім того концепція передбачає План дій України та ЄС щодо енергетичної дипломатії за чотирма основними напрямками:

1. Посилення стратегічного керівництва шляхом залучення посадовців високого рівня до дискусій з питань енергетичної безпеки;

2. Започаткування та подальше розширення енергетичного співробітництва та діалогу із іншими сторонами (країни, міжнародні інституції), зокрема з питань підтримки диверсифікації джерел, постачальників та маршрутів;

3. Посилення глобальної енергетичної архітектури (енергозабезпечення) та розвиток багатосторонніх ініціатив;

4. Зміцнення спроможності щодо забезпечення спільних меседжів (єдиний голос) та розвитку потенціалу енергетичної дипломатії.

¹ https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_49208.htm

Результати досліджень викладено 8 монографіях, 54 статтях, з них: 8 у наукових виданнях, що входять до науково-метричних баз Scopus та Web of Sciences, 38 – у наукових фахових виданнях України, 14 – у наукових виданнях інших держав, 65 тезах наукових доповідей. За даною був випущений навчальний посібник. Сумарна кількість наукових та навчально-методичних праць – 148.

Практична значимість виконаного дослідження має декілька пріоритетних аспектів у сфері енергетичної безпеки держави: у науковій діяльності – результати дисертаційного дослідження можуть бути підґрунтям для подальшої розробки теоретико-правових механізмів забезпечення енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу; у законотворчій діяльності – висновки, пропозиції та рекомендації, наведені в представленій роботі, можуть бути використані при для підготовки і вдосконалення законодавства у сфері енергетики. У результаті проведеної роботи сформульовано пропозиції щодо прийняття Комплексної програми енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу; у практичній діяльності–використання одержаних результатів дозволить поліпшити стан енергетичної безпеки держави; в освітньому процесі – матеріали дослідження можуть бути використані для підготовки науково-практичних посібників з енергетичного права України, міжнародного енергетичного права, екологічного права, підготовки підручників та практикумів з курсів: «Енергетичне право України», «Міжнародне енергетичне право», «Екологічне право України» у викладанні відповідних дисциплін.

Основні положення цієї роботи використовуються в навчальному процесі кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Національного університету біоресурсів і природокористування України при викладанні дисципліни «Міжнародне енергетичне право» та «Міжнародне екологічне право» під час підготовки фахівців правничої спеціальності.

Основні положення роботи було представлено на 60 національних та міжнародних конференціях, семінарах, з'їздах, що відносяться до наукових тем Національного університету біоресурсів і природокористування України відповідно до цільових програм Міністерства освіти і науки України за темою: «Концепція правового забезпечення енергетичної безпеки України в умовах європейського та євроатлантичного курсу», яка відповідає Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015; Пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 року, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 7 вересня 2011 р. № 942, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016–2020 рр., затверджених постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 3 березня 2016 р. Входить до складу державної тематики «Розробка концепції правового забезпечення екологічної безпеки України органами публічної влади та місцевого самоврядування в контексті євроінтеграції» на 2020–2022 рр. (номер державної реєстрації 0120U102188), «Підвищення енергетичної ефективності будівель вищих навчальних закладів України шляхом розробки та впровадження системи «Reflow»» на 2021-2023 рр. (номер державної реєстрації 0121U109847).

За темою роботи опубліковано 148 наукових праць, у тому числі 8 монографій, 54 статей, з них: 8 у наукових виданнях, що входять до науково-метричних баз

Scopus та Web of Sciences, 38 – у наукових фахових виданнях України, 14 – у наукових виданнях інших держав, 65 тез наукових доповідей, захищена одна кандидатська дисертація. Згідно науково-метричної бази даних Web of Sciences загальна кількість посилань – 9, h-індекс (за роботою) = 1, бази даних Google Scholar загальна кількість посилань – 102, h-індекс (за роботою) = 7, 10-індекс = 1. Сумарна кількість наукових праць претендентів – 148. Подані заявки на отримання авторських свідоцтв.

ШУЛЬГИ ЄВГЕНІЯ ВІКТОРОВИЧА
(прізвище, імя, по батькові претендента на здобуття стипендії)

Дисертації

1. Шульга Є. В. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері надкористування: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Є. В. Шульга. – Київ, 2012. – 235 с.

2. Шульга Є. В. Адміністративно-деліктні відносини в Україні в умовах євроінтеграції: дис. докт. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Є. В. Шульга. – Дніпро, 2018. – 416 с.

Монографії

3. Шульга Є. В. Правове регулювання використання та охорони природних ресурсів в Україні: Адміністративно-правовий аспект / Є. В. Шульга. Київ: «ЦП «Компринт», 2013. 264 с.

4. Шульга Є. В. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері надкористування: проблеми теорії та практики застосування / Є. В. Шульга. – Київ: «ЦП «Компринт», 2013. 227 с.

5. Ладиченко В.В., Головка Л.О., Шульга Є. В., Кидалов С.О. Правові основи управління у сфері лісових та водних ресурсів/ Є. В. Шульга. Київ: «ЦП «Компринт», 2015. 323 с.

6. Шульга Є. В. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері використання та охорони природних ресурсів в Україні / Є. В. Шульга. Київ: «ЦП «Компринт», 2015. 78 с.

7. Шульга Є. В. Адміністративно-деліктні відносини у сфері надкористування/ Є. В. Шульга. – Київ: «ЦП «Компринт», 2016. 237 с.

8. Шульга Є. В. Адміністративно-деліктні відносини в Україні: проблеми теорії та практики/ Є. В. Шульга. – Київ: «ЦП «Компринт», 2017. 406 с.

Статті, які входять до науково-метричних баз Scopus та Web of Sciences

9. Shulga, I., Kurylo, V., Gyrenko, I., & Savych, S. (2019). Legal Regulation of Energy Safety in Ukraine and the European Union: Problems and Perspective. *European Journal of Sustainable Development*, 8(3), 439. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2019.v8n3p439>

10. Shulga, I., Kalayanov, D., Shynkaruk, O., Shytyi, S., & Ivanov, F. (2020). Introduction of Alternative Sources of Energy as a Tool for Provision of Environmental Human Rights. *European Journal of Sustainable Development*, 9(1), 141. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2020.v9n1p141>

11. Kurylo, L., Kurylo, I., Shulga, I., & Horodetska, I. (2020). Environmental Legal Culture as a Factor in Ensuring Sustainable Development of Society. *European Journal of Sustainable Development*, 9(1), 220. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2020.v9n1p220>

12. Shulga I.V. Peculiarities of Dog Babesiosis Distribution in Kyiv City. *Vestnik Zoologii The Journal of National Academy of Sciences of Ukraine, Schmalhauzen Institute of Zoology Volume 51, Issue 6 (Dec 2017) p. 493-498* <https://doi.org/10.1515/vzoo-2017-0059>

13. Haraschuk, V., Zelinska, Y., Spasenko, V., & Shulga, I. (2020). Information Component of the Environmental Policy of Ukraine: Current Status and Development Potential. *European Journal of Sustainable Development*, 9(2), 69. <https://doi.org/10.14207/ejsd.2020.v9n2p69>

14. Shulga I.V., Haraschuk V. M., Kalayanov D. P. The role of international organizations in the stimulation system of the alternative energetics development. *National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan*, 2020 <https://doi.org/10.32014/2020.2518-1467.151>

15. Shulga, I., Skaletska, Z., Kalaianova, O., & Shynkaruk, O. (2021). International Legal Regulation and Supranational Interaction in Counteracting the COVID-19 Pandemic: Challenges and Proposals. *Journal of Policy & Governance*, 01(01), 54-62. <https://doi.org/10.33002/jpg010105>

16. Shulga I., Shynkaruk N., Shytyi S., Antypov I.(2022). The Role of Energy Directives in Ensuring EU Energy Security and the Problems of Implementation in Ukrainian Legislation. *Journal of Policy & Governance* (in print).

17. Шульга Є. В. Поняття інституту адміністративної відповідальності за порушення водного законодавства / Є.В. Шульга // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. - № 3. – С. 111-114
18. Шульга Є. В. Надра як об'єкт адміністративно-правової охорони / Є.В. Шульга // Теорія і практика правознавства. — 2011. — № 1. С. 1-12
19. Шульга Є.В. Адміністративний аспект поняття «надра» / Є.В. Шульга // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України — 2011. Вип. 165 — Ч 2. С. 299-306.
20. Шульга Є. В. Інститут адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері надрокористування / Є.В. Шульга // Журнал адвокат. — 2011. — № 11.— С. 42-44
21. Шульга Є. В. Реалізація виключного права власності українського народу на надра / Є.В. Шульга // Журнал адвокат. — 2012. — № 10. – С. 26-28.
22. Шульга Є.В. Інформаційно-правовий аспект права власності Українського народу на надрову екосистему / Є.В. Шульга // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. — 2013. — Вип. 182, ч.2. С. 194-198
23. Шульга Є.В. Здійснення нагляду за дотриманням законності у природоохоронній сфері органами прокуратури / Є.В. Шульга // Журнал адвокат. — 2013. — № 10. – С. 34-36.
24. Шульга Є.В. Інформаційно-правові засади діяльності органів прокуратури у сфері земельних відносин / Є.В. Шульга // Журнал адвокат. — 2013. — № 4. – С. 29-31.
25. Шульга Є.В. Визначення ефективності накладення адміністративного стягнення за вчинення правопорушень у сфері використання та охорони природних ресурсів / Є.В. Шульга // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України — 2013. — Вип. 182. Ч. 1 С. 244-248.
26. Шульга Є.В. Окремі аспекти ефективності міжнародно-правового захисту прав людини на сприятливе навколишнє середовище. Науковий вісник національного університету біоресурсів і природокористування України: Серія "Право" / Ред. кол.: С.М. Ніколаєнко (голова) та ін. – К., 2015. – Вип. 213, - ч. 1. – 248 с. С.233-238
27. Шульга Є.В. Теоретичні аспекти застосування методів адміністративно-правового регулювання використання, охорони та відтворення природних ресурсів в Україні. Підприємництво, господарство, право: науково-практичний господарсько-правовий журнал 2015. - № 12. - С. 25-29.
28. Шульга Є.В. Міжнародно-правова охорона навколишнього середовища від впливу військових конфліктів: проблеми ефективності. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки» №1 (1). – Київ 2017. – С. 63-69
29. Шульга Є.В. Становлення та розвиток правового регулювання адміністративно-деліктних відносин в Україні. Вісник Львівського університету. Серія юридична. Випуск 65. Львів, 2017. - С. 85-92
30. Шульга Є.В. Особливості правового регулювання адміністративно-деліктних відносин у державах Європи. Науковий журнал «Приватне та публічне право». №4/2017. – С. 114-118
31. Шульга Є.В. Особливості правосуб'єктності осіб в адміністративно-деліктних відносинах. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки» № 3 (3). Київ, 2017. – С.44-49
32. Шульга Є.В., Яра О.С. Теоретико-правові підходи до визначення ролі й особливостей адміністративної відповідальності у виборчих відносинах. Підприємництво, господарство, право: науково-практичний господарсько-правовий журнал. 2017. - № 9. - С. 146-149.
33. Шульга Є.В. Специфічні ознаки адміністративно-деліктних відносин. Український науково-теоретичний часопис «Часопис Київського університету права». Київ, 2017/2. – С. 70-72
34. Шульга Є.В. Місце адміністративно-деліктних відносин в системі адміністративно-правових відносин. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія право. 2017. Випуск 45, Том 2. – С.53-56
35. Шульга Є.В. Сучасний погляд на принципи регулювання адміністративно-деліктних відносин в Україні. Підприємництво, господарство, право: науково-практичний господарсько-правовий журнал 2017. - № 10. - С. 123-126.

36. Шульга Є.В. Особливості правового регулювання адміністративно-деліктних відносин у державах Європи. Науковий журнал «Приватне та публічне право». м.Суми, 4/2017. – С.114-118

37. Шульга Є.В. Правове регулювання адміністративно-деліктних відносин: зарубіжний досвід. Науковий збірник «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції». м. Дніпро. 2017. – №5. С.133-137

38. Шульга Є.В. Роль та значення принципу верховенства права в адміністративно-деліктних відносинах. Збірник наукових праць “Актуальні проблеми правознавства” Тернопільського національного економічного університету та НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України. 2017. - № 4. С. 170-175.

39. Шульга Є.В. Правові заходи попередження адміністративної деліктності: критерії ефективності. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Політологія. Соціологія. Право. Київ. 2017. - № 1-2. С. 247-251.

40. Шульга Є.В. Теоретико-правові підходи до поняття системи адміністративних стягнень. Юридичний науковий електронний журнал. Запоріжжя, 2018. № 2. URL: [lsey.org.ua/2_2018/46.pdf](http://sej.org.ua/2_2018/46.pdf).

41. Шульга Є.В. Міжнародний досвід управління природоохоронною сферою: економіко-правові аспекти. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». Київ. 2019 – № 1 (15). С. 25-32

42. Шульга Є.В. Основи міжнародно-правового забезпечення енергетичної безпеки. Науковий журнал Право і суспільство. Дніпро. 2019. - №4. С.337-342

43. Шульга Є.В. Особливості правового забезпечення енергетичної безпеки в Європейському Союзі. Право. Людина. Довкілля. (Вісник НУБіП України. Київ. - 2019. Vol. 10, № 4. С. 167-173

44. Шульга Є.В. Правове забезпечення енергетичної безпеки в Україні: сучасний стан та перспективи. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ 2019.

45. Шульга Є.В., Фомічова О.В. Булінг у закладах середньої освіти: соціально-правовий підхід. Науковий журнал «Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія» DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/hspedagog2019.03.049>

46. Шульга Є., Чапля А. Вплив міжнародних інституцій у сфері забезпечення продовольчої безпеки на аграрний сектор США Науковий журнал Публічне право. 2020 р. Фахове юридичне видання <https://doi.org/10.32782/2306-9082/2020-39-16>

47. Шульга Є.В., Карнаух-Голодняк О.В. Проблеми адміністративно-правового забезпечення поведінки з медичними відходами в період пандемії в Україні. Право і суспільство. 2020. № 3. Том 2. С. 120-126.

48. Шульга Є.В., Шинкарук Н.В., Ящук Н.О. Окремі проблеми міжнародно-правового регулювання розвитку альтернативних джерел енергії // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Юридичні науки". — 2021. — № 9. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2021-9-7564>

49. Шульга Є. В., Шинкарук Н. В., Марініч В. К. Окремі аспекти реалізації зобов'язань України відповідно до угоди про асоціацію з ЄС в частині енергетики. Збірник “Науковий вісник УжНУ. Серія Право. Випуск 68. С.265-270 DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.68.46>

Статті в зарубіжних виданнях

50. Шульга Є.В. Інститут адміністративної відповідальності як інструмент адміністративно-правового забезпечення раціонального використання та охорони надр / Є.В. Шульга // Pro Futuro oswiata i nauka bez granic / Knowledge. Education. Law. Management. Nauka. Oswiata. Pravo. Zarzadzanie. 2013. № 1 (1). Р. 154-165.

51. Шульга Є.В. Особенности причин административных деликтов в сфере использования, охраны и воспроизведения природных ресурсов / Є.В. Шульга // Princeton Journal of Scientific Review. Post-Soviet View (Special Issue). – 2013. – Vol 1. №. 5. Р.319-327

52. Шульга Є.В. Отдельные аспекты совершенствования административно-деликтных отношений в сфере использования и охраны природных ресурсов. *Legea Si Viata. Revista stiintifico-practica.* – 2015. – Ianuarie. – P. 117-120
53. Shulga Ievgenii. Features of forecasting administrative delicacy. *Visegrad Journal on Human Rights* N4 (volume 2) 2017. Bratislava. P.190-194
54. Shulga Ievgenii. Specific aspects of the legal capacity of entities in administrative-delic relations. *Publicatie stiintifico-practica Legea Si Viata* N9/2 (309) 2017. Chisinau. - P.141-144
55. Шульга Є.В. Теоретико-правові аспекти стадій адміністративно-деліктних відносин. *Jurnalul Juridic National: teorie si practica.* Chisinau. 2018. - № 1 (29). P. 84-86.
- Науково-методичні доробки*
56. Шульга Є.В. Прокурорський нагляд: навчально-методичний посібник. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2015. – 161 с.
57. Шульга Є.В. Митне законодавство України: навчально-методичний посібник. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2015. – 167 с
58. Шульга Є.В. Міжнародне право енергетичної безпеки: навчально-методичний посібник Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2019. – 320 с.
59. Шульга Є.В. Шинкарук Н.В. Міжнародний захист прав людини: навчальний посібник. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2021. – 232 с.
60. Шульга Є.В. Право міжнародних організацій: методичні рекомендації до вивчення для студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2015. – 17 с.
61. Шульга Є.В. Міжнародне приватне право: методичні рекомендації до вивчення для студентів факультету аграрного менеджменту. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2015. – 19 с.
62. Шульга Є.В. Основи митного законодавства: методичні рекомендації до вивчення для студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2016. – 21 с.
63. Шульга Є.В. Міжнародне право енергетичної безпеки: методичні рекомендації до вивчення для студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2017. – 23 с.
64. Шульга Є.В. Міжнародне правове забезпечення продовольчої безпеки: методичні рекомендації до вивчення для студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2017. – 20 с.
65. Шульга Є.В. Міжнародне приватне право: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів факультету аграрного менеджменту. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2015. – 15 с.
66. Шульга Є.В. Міжнародне право енергетичної безпеки: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2017. – 17 с.
67. Шульга Є.В. Основи митного законодавства: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2016. – 19 с.
68. Шульга Є.В. Міжнародне правове забезпечення продовольчої безпеки: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2017. – 18 с.
69. Шульга Є.В. Митне законодавство: методичні рекомендації до самостійної роботи студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2015. – 21 с.
70. Шульга Є.В. Міжнародний захист прав людини: короткий конспект лекцій для вивчення курсу для студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2018. – 20 с.

71. Шульга Є.В. Міжнародне право енергетичної безпеки: короткий конспект лекцій для вивчення курсу для студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2015. – 18 с.

72. Шульга Є.В. Міжнародно-правове забезпечення продовольчої безпеки: короткий конспект лекцій для вивчення курсу для студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2017. – 19 с.

73. Шульга Є.В. Основи митного законодавства: короткий конспект лекцій для вивчення курсу для студентів механіко-технологічного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2017. – 22 с.

74. Шульга Є.В. Право міжнародних організацій: короткий конспект лекцій для вивчення курсу для студентів юридичного факультету. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2015. – 20 с.

Матеріали доповідей наукових конференцій

75. Шульга Є.В. До питання визначення юридичної особи суб'єктом адміністративного правопорушення у сфері природокористування. Актуальні питання реформування правової системи України: зб. матеріалів XII Міжнар. наук.- практ. конф. (Луцьк, 26-27 черв. 2015) / уклад. Л.М. Джурак. – Луцьк: Вежа-Друк, 2015. – 256 с. С. 104-105

76. Шульга Є.В. До питання методів адміністративно-правового регулювання використання, охорони та відтворення природних ресурсів в Україні. III Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених “Актуальні проблеми наук про життя та природокористування” (Київ, 28-31 жовтня 2015) Київ. 2015. – С. 245-246

77. Шульга Є.В. Необхідність імплементації міжнародно-правових норм, що забезпечують захист права людини на сприятливе навколишнє середовище у вітчизняне правове поле. Актуальні питання реформування правової системи України: зб. матеріалів XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Луцьк, 24-25 черв. 2016) / уклад. Л.М. Джурак. – Луцьк: Вежа-Друк, 2016. – 256 с. С. 143-144

78. Шульга Є.В. Окремі аспекти правового статусу юридичних осіб приватного та публічного права в адміністративно-деліктних відносинах. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання розвитку права та законодавства: Наукові дискусії». 15-16 грудня 2017 р. Львів. 2017. С. 29-31

79. Шульга Є.В. Адміністративно-деліктні відносини як особливий різновид адміністративно-правових. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції в юридичній науці України та зарубіжних країнах». 22-23 вересня 2017 р. Львів. 2017. С. 80-82

80. Шульга Є.В. До питання принципів правового регулювання адміністративно-деліктних відносин в Україні. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Правові засоби забезпечення та захисту прав людини: вітчизняний та зарубіжний досвід». 17-18 листопада 2017 р. Харків. 2017. С. 119-122

81. Шульга Є.В. Адміністративна дієздатність як особлива складова правосуб'єктності особи в адміністративно-деліктних відносинах. Збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 8 грудня 2017 р.) Електронне видання. С. 155-156.

82. Шульга Є.В. Категорії ефективності заходів профілактики адміністративної деліктності. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції “Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні” (м. Ужгород, 16-17 лютого 2018 р.) – 2018. - С. 113-116.

83. Шульга Є.В. До питання правового регулювання деліктних відносин в країнах англосаксонської правової системи. Всеукраїнська науково-практична конференція “Правові засади суверенного розвитку України в умовах гібридної війни”. Гуманітарний інститут ТНУ ім. В.І. Вернадського 21 лютого 2018 року. (м. Київ). – 2018. - С. 65-67.

84. Шульга Є.В. До питання правового співвідношення поняття надра та корисні копалини. Актуальні питання сучасних державотворчих та правотворчих процесів / Матеріали

міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 24 лютого 2011 року. – Ч. 3. – С. 49-50.

85. Шульга Є.В. Суспільна шкідливість як ознака адміністративного правопорушення в галузі законодавства про надра. Сучасні тенденції розвитку національного законодавства України / Збірник тез міжнародної науково-практичної конференції, 19-20 травня 2011 року, С. 195-197.

86. Шульга Є.В. До питання права власності Українського народу на надра. Пошук концептуальних засад розбудови правової системи України / Матеріали Всеукраїнської конференції, Львів, 10-11 червня 2011 року, с. 50-51.

87. Шульга Є.В. Проблеми адміністративно-правового розмежування надр та земної поверхні. Причорноморська фундація права / Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Правові проблеми зміцнення української державності», Одеса, 29-30 листопада 2011 року, с. 89-90.

88. Шульга Є.В. До питання правового визначення поняття "надра" як об'єкта навколишнього природного середовища (Адміністративно-правовий аспект). Сучасні проблеми правового забезпечення державних реформ" //Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Сучасні проблеми правового забезпечення державних реформ", Львів, 11 серпня 2012 року, С. 84-86.

89. Шульга Є.В. До проблем державного управління природокористування та охорони навколишнього середовища в Україні. Актуальні проблеми публічного та приватного права / III Міжнародна науково-практична конференція. Тези доповідей, м. Запоріжжя, 3 жовтня 2012 року. – С. 585-587.

90. Шульга Є.В. До питання визначення поняття "Надра" як об'єкта адміністративно-правового регулювання. Юриспруденція: актуальні проблеми теорії і практики // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 6-5 жовтня 2012 року. Львів, 2012.– С. 51-53

91. Шульга Є.В. Основні види стягнень за правопорушення у сфері надрокористування. Юридична наука: Нові ідеї та концепції. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. м. Запоріжжя, 26-27 жовтня 2012 року. – С. 59-62

92. Окремі аспекти забезпечення нагляду за дотриманням законодавства у сфері використання та охорони природних ресурсів органами прокуратури України. II Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених "Актуальні проблеми наук про життя та природокористування", 16-18 жовтня 2013р. – С. 148-149.

93. Шульга Є.В. Окремі аспекти права власності Українського народу на надрову екосистему. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Біоресурси планети і біобезпека навколишнього середовища: проблеми і перспективи” (5-6 листопада 2013 року, м. Київ, Україна), 2013. – 260с.

94. Шульга Є.В. Актуальні підходи до визначення адміністративно-деліктних відносин. Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання юриспруденції: теоретичний та практичний виміри» (м. Суми, 25-26 квітня 2018 р.). – 2018. – С. 235-238.

95. Шульга Є. Волошин М. Окремі питання міжнародно-правової протидії торгівлі людьми. Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання розвитку правової держави в умовах сучасного становлення громадянського суспільства. (м. Харків, 14-15 червня 2019 р.). – 2019. – С. 36-37.

96. Шульга Є., Єфремов І. Міжнародно-правове регулювання в галузі боротьби з работоргівлею. VII Міжнародна науково-практична інтернет конференція “Сучасний рух науки” (м. Дніпро, 6-7 червня 2019 р.) 1977 с. С. 555-558.

97. Шульга Є.В. Окремі аспекти імплементації положень енергетичних директив ЄС в законодавство України. На сторожі земельного ладу: до 20-річчя Земельного кодексу України: тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції (онлайн/офлайн формат) (м. Київ, 26 листопада 2021 р.) / за заг. ред. проф. В.М. Єрмоленка. Київ: Друкарня Друкарник, 2021. С. 274-278

ШИНКАРУК НАТАЛІЇ ВАСИЛІВНИ

(прізвище, імя, по батькові претендента на здобуття стипендії)

Дисертації

1. Шинкарук Н.В. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері електроенергетики: дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Н. В. Шинкарук. – Київ, 2015. – 185 с.

Монографії

2. Шинкарук Н.В. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері електроенергетики: монографія / Н.В. Шинкарук. – К.: Міленіум, 2017. – 250с.
3. Shynkaruk N.V. Administrative and legal regulation of relations in the field of electric power industry: monograph / N.V. Shynkaruk. – Kyiv: Millenium, 2019. 176 p.

Статті, які входять до науково-метричних баз Scopus та Web of Sciences

4. Shulga I., Shynkaruk N., Shyti S., Antypov I. (2022). The Role of Energy Directives in Ensuring EU Energy Security and the Problems of Implementation in Ukrainian Legislation. Journal of Policy & Governance (in print).

Статті у фахових виданнях

5. Шинкарук Н. В. Поняття адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері електроенергетики / Н.В. Шинкарук // Часопис Київського університету права / Український науково-теоретичний часопис. – К., 2013. – Вип. 4. – С.156-158.
6. Шинкарук Н. В. Адміністративно-правове регулювання відносин у сфері електроенергетики / Н.В. Шинкарук // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: Збірник наукових статей. Випуск 33. – Івано-Франківськ, 2013. – С.51- 60.
7. Шинкарук Н. В. Становлення та розвиток адміністративно-правового регулювання відносин у сфері електроенергетики / Н. В. Шинкарук // Юридична Україна. Щомісячний науковий журнал. – 2014. – № 7 (139). – С. 29-33.
8. Шинкарук Н.В. Правовий статус суб'єктів адміністративно-правових відносин у сфері електроенергетики / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Підприємництво, господарство і право / Науково-практичний господарсько-правовий журнал. – 2014. – № 12. – С. 61-65.
9. Шинкарук Н.В. Поняття та сутність категорії “електроенергетика” / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Часопис Київського університету права / Український науково-теоретичний часопис. – К., 2014. – Вип. 3. – С.105-109.
10. Голуб С. Шинкарук Н. Принципи правового регулювання використання біоенергетики в Європейському Союзі. Науково-практичний журнал «Право. Людина. Довкілля». – 2021. 12(4), 72-77. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/law2021.04.009>
11. Шульга Є.В., Шинкарук Н.В., Ящук Н.О. Окремі проблеми міжнародно-правового регулювання розвитку альтернативних джерел енергії // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Юридичні науки". — 2021. — № 9. <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2021-9-7564>
12. Шульга Є. В., Шинкарук Н. В., Марініч В. К. Окремі аспекти реалізації зобов'язань України відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС в частині енергетики. Збірник “Науковий вісник УжНУ. Серія Право. Випуск 68. С.265-270 DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2021.68.46>

Статті в зарубіжних виданнях

13. Natalia V. Shynkaruk. International Experience of Administrative and Legal Regulations of Relation in the Electric Energy Sector / Natalia V. Shynkaruk // Princeton Journal of Scientific Review (Law): Princeton Institute for Humanitarian and Environmental Studies. – 2013. –V. 1, N. 5. – P. 334-343.

Науково-методичні доробки

14. Шульга Є.В., Шинкарук Н.В. Міжнародний захист прав людини: навчально-методичний посібник. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Київ. 2021. – 232 с.

Матеріали доповідей наукових конференцій

15. Шинкарук Н.В. Правоздатність юридичної особи в цивільному праві України / Н.В.Шинкарук // Державна політика розвитку цивільної авіації XXI століття: економічні і стратегічні можливості України: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 19-20 лютого 2009 р. –К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2009. – С. 442-446.
16. Шинкарук Н.В. Поняття та значення неустойки в цивільному праві / Н.В.Шинкарук // Особливості розвитку правової держави в умовах активізації євроінтеграційних процесів: проблеми теорії і практики: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, НАУ, 18 лютого 2010 р. – К.: Університет «Україна», 2010. – С.275-278.
17. Шинкарук Н.В. Сутність юридичної категорії неустойки в цивільному праві / Н.В.Шинкарук // Актуальні питання сучасних державотворчих та правотворчих процесів: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 28 квітня 2010 року: у 3-х частинах. - Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація “Істина”, 2010. – Ч.1. – С. 129-130.
18. Шинкарук Н.В. Спадкування за заповітом як окремий вид правонаступництва в цивільному праві / Н.В.Шинкарук // Матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції: “Формування правової держави в Україні ; проблеми і перспективи”. Збірник тез доповідей УІІ Всеукраїнської студентської конференції: “Правова Україна очима майбутніх фахівців”. – Тернопіль, 30 березня 2010 року, Тернопільський національний економічний університет, 2010. – С.155-158.
19. Шинкарук Н.В. Поняття правонаступництва при спадкуванні за заповітом / Н.В.Шинкарук // Закарпатські правові читання. Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів, 29-30 квітня 2010 р. : У 2-х т. / За заг. ред.. Ф,Г.Вашука, П.А.Трачука. – Ужгород; ЗакДУ, 2010. – Т.2. – С.205-207.
20. Шинкарук Н.В. Види правонаступництва при спадкуванні за заповітом / Н.В.Шинкарук // Верховенство права очима правників-початківців: збірник матеріалів Міжнародної студентської наукової конференції (Одеса, 14-15 травня 2010 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф. Ю.М.Оборотова. – Одеса: Фенікс, 2010. – С.248-250.
21. Шинкарук Н.В. Юридичний склад спадкового правонаступництва / Н.В.Шинкарук // Держава і право в умовах глобалізації: реалії і перспективи. Збірник наукових праць. Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (16-17 квітня 2010 року) / Відп. за вип. Поляков І.І. – Сімферополь: КРП “Видавництво “Кримнавчпеддержвидав “, 2010. – С.582-583.
22. Шинкарук Н.В. Юридична природа заповіту як одностороннього правочину / Н.В.Шинкарук // Актуальні питання державотворення в Україні очима молодих учених / Збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених Київського національного університету імені Тараса Шевченка(23 квітня 2010 року). – К., 2010.- Ч1. – С. 407-408.
23. Шинкарук Н.В. Сутність юридичної категорії спадкового правонаступництва / Н.В.Шинкарук // Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 29 квітня – 1 травня 2010 р. м. Алушта (АРК). – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2010. – С.324-326.
24. Шинкарук Н.В. Проблема підстав правонаступництва в зв'язку із спадкуванням за заповітом / Н.В.Шинкарук // Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 27-28 травня 2010 року: у 3-х частинах. - Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація “Істина”, 2010. – Ч.2. – С. 54-56.
25. Шинкарук Н.В. Торговельні марки як засоби індивідуалізації товарів / Н.В.Шинкарук // Сучасне міжнародне та вітчизняне право як регулятор суспільних відносин: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м.Одеса, Україна, 7-8 жовтня 2010 р.): у 3-х частинах. – Одеса: ГО “Причирноморська фундація права”, 2010. – ч.2. – С.64 – 66.
26. Шинкарук Н.В. Суть і функції цивільно-правової відповідальності / Н.В.Шинкарук // Перспективи та пріоритети розвитку юридичної науки: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 14-15 жовтня 2010 року. – Запоріжжя: у 2-х частинах. – Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація “Істина”, 2010. – Ч.1. – С.98-100.

27. *Шинкарук Н.В.* Поняття правочиноздатності юридичної особи / Н.В.Шинкарук // Теорія і практика правотворчої та правозастосовної діяльності у контексті сучасних реформаційних процесів: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 22-23 жовтня 2010 року. – Харків: ГО “Асоціація аспірантів-юристів”, 2010. – С.101-102.
28. *Шинкарук Н.В.* Міжнародні угоди щодо охорони торговельної марки / Н.В.Шинкарук // Міжнародні читання присвячені пам’яті професора Імператорського Новоросійського університету П.Є.Казанського: Матеріали Міжнародної конференції (м. Одеса, 22-23 жовтня 2010 року). – Одеса, 2010. – С.323-325.
29. *Шинкарук Н.В.* Здійснення суб’єктивного права фізичної особи на повагу гідності та честі / Н.В.Шинкарук // Теорія і практика застосування чинного вітчизняного та міжнародного законодавства в сучасних умовах: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м.Одеса, Україна, 12-13 лютого 2011 р.). - Одеса: у 3-х частинах. – Одеса: ГО “Причирноморська фундація права”, 2011. – Ч.2. – С.85-88.
30. *Шинкарук Н.В.* Сутність суб’єктивного права фізичної особи на повагу гідності та честі / Н.В.Шинкарук // Актуальні питання державотворення в Україні / Збірник наукових праць міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених Київського національного університету імені Тараса Шевченка (21-22 квітня 2011 року). – К., 2011.- Ч1. – С.
31. *Шинкарук Н.В.* Цивільна правосуб’єктність юридичної особи / Н.В.Шинкарук // Сучасний стан розвитку юридичної освіти: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 17-18 липня 2012 року. – Харків: ГО “Асоціація аспірантів-юристів”, 2012. – С. 80-82.
32. *Шинкарук Н.В.* Щодо цивільно-правової відповідальності юридичних осіб / Н.В. Шинкарук // Сучасні аспекти правового життя України: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 28-29 серпня 2012 р.). – Київ: ГО "Центр правових наукових досліджень", 2012. – С.55-58.
33. *Шинкарук Н.В.* Правоздатність юридичної особи в цивільному праві України / Н.В.Шинкарук // Державна політика розвитку цивільної авіації ХХІ століття: економічні і стратегічні можливості України: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, Київ, 19-20 лютого 2009 р. –К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2009. – С. 442-446.
34. *Шинкарук Н. В.* Окремі аспекти нормативно-правових засад адміністративно-правового забезпечення електроенергетики / Н.В.Шинкарук // Актуальні проблеми реформування системи законодавства України: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 28 лютого-01 березня 2014 року. – Запоріжжя: у 2-х частинах. – Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація “Істина”, 2014. – С.88-91.
35. *Шинкарук Н.В.* До питання про адміністративно-правове значення електроенергетики України / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Тенденції та пріоритети реформування законодавства України: Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Херсон, 12-13 грудня 2014 р.). – Херсон: у 2 частинах. Видавничий дім “Гельветика”, 2014. – Частина 2. – С. 30- 33.
36. *Шинкарук Н.В.* Сутність поняття “відносини у сфері електроенергетики” / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Теорія і практика сучасної юриспруденції: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 19-20 грудня 2014 р.: у 2-х частинах). – Київ: Центр правових наукових досліджень, 2014. – Частина 2. – С. 13-16.
37. *Шинкарук Н.В.* Адміністративно-правове регулювання галузі електроенергетики: механізми та методи / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Правова система України: сучасні тенденції та фактори розвитку: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 27-28 березня 2015 року. – Запоріжжя: у 2-х частинах. – Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація “Істина”, 2015. – С. 99-101.
38. *Шинкарук Н.В.* Правові погляди Івана Франка / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Всеукраїнська науково-практична конференція „Комунікативний дискурс: наукова рецепція і стратегії дослідження”, присвячена 160-річчю від дня народження Івана Франка: зб. матеріалів Всеукраїнської наук.-практ. конф., Київ, 08-09 квітня 2016 р. – К.: Міленіум, 2016. – С.246-247.
39. *Шинкарук Н.В.* Погляди Михайла Грушевського щодо проблем держави і права / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Феномен Михайла Грушевського як державного діяча, науковця, громадянина (до 150 річчя від дня народження); зб. наук. праць (за матеріалами Міжнародної

науково-практичної конференції, Київ, 19 травня 2016 р.). – К.: Міленіум, 2016. – С. 57-58.

40. Шинкарук Н.В. Теоретичні засади правового регулювання відносин у сфері електроенергетики / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Сучасні тенденції розвитку національного законодавства: Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 4-5 листопада 2016 року. – К., 2016. – С. 224-225.

41. Шинкарук Н.В. Правове забезпечення вищої освіти / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Розвиток сучасної освіти: теорія, практика, інновації: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 23-24 лютого 2017 р. – К.: Міленіум, 2017. – С. 191-192.

42. Шинкарук Н.В. Енергетична безпека України: адміністративно-правовий аспект / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Правова система України: сучасні тенденції та фактори розвитку: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 24-25 лютого 2017 року. – Запоріжжя, 2017. – С. 63-68.

43. Шинкарук Н.В. Договірні-правові основи розвитку двосторонніх українсько-польських відносин / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Україна – Польща: стратегічне партнерство в системі геополітичних координат: Зб. наукових праць міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 16-17 березня 2017 р. – К.: Міленіум, 2017. – С.73-74.

44. Шинкарук Н.В. Філософсько-правова свідомість Григорія Сковороди / Н.В. Майданевич (Шинкарук) // Людина, суспільство, держава у філософському дискурсі: історія і сучасність: Зб. наукових праць міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 18-19 травня 2017 р. – К.: Міленіум, 2017. – С. 113-114.

45. Шинкарук Н.В. Договірні-правове співробітництво України та Німеччини / Н.В. Шинкарук // Україна-Німеччина: горизонти освіти і культури (до 120-річчя Національного університету біоресурсів і природокористування України): Зб. наукових праць міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 23-24 листопада 2017 р. – К.: Міленіум, 2017. – С. 25-26.

46. Шинкарук Н.В. Василь Стус – правозахисник, символ українського опору / Н.В. Шинкарук // Комунікативний дискурс: наукова рецепція та стилістика перекладу (до 80-річчя від дня народження Василя Стуса): Зб. наукових праць всеукр. наук.-практ. конф., Київ, 15-16 березня 2018 р. – К.: Міленіум, 2018. – С. 83-84.

47. Shynkaruk N.V. Lew Batschynskuj – Patriot, Politiker und Diplomat / N.V. Shynkaruk // Українська дипломатія в добу національно-визвольних змагань (1917-1921 pp.): історія, проблеми, протиріччя, присвячена 100-річчю проголошення Акта Злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської Народної Республіки. Зб. наукових праць міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 21-22 лютого 2019 р. – К.: Міленіум, 2019. – С. 78-79.

48. Shynkaruk N.V. Taras Schewtschenko wird mit Recht ein Genie des ukrainischen Volkes genannt / N.V. Shynkaruk // Феномен Тараса Шевченка: лінгвістичний, історичний і соціофілософський аспекти, присвячена 205-річчю від Дня народження. Зб. наукових праць міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 12-13 березня 2019 р. К.: Міленіум, 2019. С. 192-194.

49. Shynkaruk N. Ukraine ist im epizentrum der Ständigen und unbestreitbaren liebe von Pantelejmon Kulisch / N.V. Shynkaruk // Пантелеймон Куліш – громадянин, науковець, перекладач (до 200-річчя від дня народження). Зб. наукових праць міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 26 – 27 вересня 2019. С.150-151.

50. Шинкарук Н.В. Мотивація – психологічний інструмент у вивченні іноземних мов / Н.В. Шинкарук // Теорія та практика сучасної психології: реалії та перспективи. Зб. наукових праць міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 31 жовтня 2019. С. 111-112.

51. Шинкарук Н.В. Окремі аспекти польсько-українських торговельно-економічних відносин / Н.В. Шинкарук, Л.В. Шинкарук // Україна – Польща: стратегічне партнерство в системі геополітичних координат: Зб. наукових праць міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 14-15 травня 2020 р. К.: Міленіум, 2020. С. 216-220.

52. Шинкарук Н.В. Ідеї Михайла Грушевського щодо української мови як важливого чинника формування нації / В.Д. Шинкарук, Н.В. Шинкарук // Громадсько-політична та наукова діяльність М.С.Грушевського в міжнародному аспекті (до 155-річчя від дня народження): зб. матеріалів Міжнародної очно-дистанційної наук.-практ. конф. Київ, 23-24 вересня 2021 р. Київ: Міленіум, 2021.

53. Шинкарук Н.В. До питання про країни Сходу в творчій спадщині Агатангела Кримського /Н. В. Шинкарук, Л.В. Шинкарук // Україна між Сходом і Заходом: проблеми і

перспективи міжкультурної комунікації у XXI столітті (до 150-річчя від дня народження Агатангела Кримського): зб. матеріалів Міжнародної очно-дистанційної наук.-практ. конф. Київ, 21 жовтня 2021 р. Київ: Міленіум, 2021.

54. Shynkaruk N.V. Die Werte des Menschenseins in der Poesie von Maxym Rylskyj // // Соціокомунікативний простір України: історія та сьогодення. Зб. наукових праць Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 20-21 лютого 2020 року. С.30-32.

55. Шинкарук Н.В. Ціннісні виміри концепту природа у творчості Лесі Українки / Н.В. Шинкарук // Соціокомунікативний простір України: історія та сьогодення: зб. матеріалів IV Міжнародної очно-дистанційної наук.-практ. конф. до 150-річчя від Дня народження Лесі Українки. Київ, 25-26 лютого 2021 р. Київ: Міленіум, 2021. С.81-82.